

آیا آمریکا در حال تدارک حمله همه‌جانبه به ایران و اشغال جزایر جنوب این کشور است؟!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

ستاد فرماندهی مرکزی آمریکا، اعلام کرد که نیروهای آن کشور از ساعت یک‌ونیم بعدازظهر امروز چهارشنبه ۱۵ یولی به وقت ایران، موج تازه‌ای از حملات را علیه مواضعی در ایران آغاز کرده‌اند. سنتکام می‌گوید هدف این حملات، تضعیف توانمندی‌های نظامی ایران است که به گفته آمریکا برای حمله به کشتی‌های تجاری در تنگه هرمز به کار گرفته شده‌اند. سپاه پاسداران می‌گوید که ادامه حملات آمریکا می‌تواند تهران را به گسترش دامنه حملات خود به دیگر مسیرهای صادرات نفت و گاز به آمریکا و متحدانش وادار کند. دونالد ترامپ نیز تهدید کرده که اگر تهران به مذاکرات بازنگردد، نیروگاه‌ها و پل‌های ایران را هدف قرار خواهد داد.

در بیانیه فرماندهی مرکزی ایالات متحده (سنتکام)، آمده است: «از زمان ازسرگیری محاصره دریایی بنادر ایران، ۱۷ ساعت پیش، نیروهای ایالات متحده مسیر حرکت دو کشتی تجاری را که قصد عبور از این محاصره را داشتند، تغییر داده‌اند.»

سنتکام می‌گوید ارتش آمریکا، همچنان در حالت آماده‌باش کامل قرار دارد و برای تضمین اجرای کامل این محاصره آماده است. این محاصره از ساعت ۲۳:۳۰ سه‌شنبه ۲۳ تیر توسط نیروهای مسلح آمریکا در خاورمیانه آغاز شد.

سنتکام همچنین اعلام کرد که بعدظهر روز چهارشنبه سامانه‌های دفاعی و محل پرتاب موشک‌های کروز ایران در جزیره تنب بزرگ در نزدیکی تنگه هرمز را هدف قرار داده است. فرماندهی مرکزی ایالات متحده در شبکه ایکس نوشت: «سنتکام در جریان موج ۹۰ دقیقه‌ای، مهمات دقیقی را علیه سیستم‌های دفاعی ساحلی و انبارها و محل‌های پرتاب موشک کروز در جزیره تنب بزرگ شلیک کرد. این حملات، توانایی ایران برای حمله به کشتی‌های تجاری در تنگه هرمز را بیش از پیش کاهش داد.»

دونالد ترامپ می‌گوید در صورت لزوم جزیره خارک را تصرف می‌کنیم. عکس: Atta Kenare/AFP

رسانه‌های جمهوری اسلامی روز چهارشنبه ۱۵ ژوئیه - ۲۴ تیرماه از حمله نیروهای آمریکا به یکی از پادگان‌های نیروی زمینی ارتش ایران خبر داده‌اند. روابط عمومی نیروی زمینی ارتش اعلام کرده ارتش آمریکا بامداد امروز چهارشنبه ۲۴ تیرماه، با شلیک ۱۳ فروند موشک، آسایشگاه و محل اسکان یکی از پادگان‌های نیروی زمینی ارتش ایران در بمپور را هدف قرار داد.

بنا بر این گزارش، در جریان این حمله، ۷ تن از کارکنان پایور و وظیفه تیپ ۳۸۸ ایرانشهر کشته و تعدادی از کارکنان، مجروح شدند. اطلاعیه ارتش اضافه کرده، «با وجود گستردگی حمله و شدت اصابت موشک‌ها» به دلیل رعایت اصول پدافند غیرعامل تلفات انسانی بیش‌تر نشده است. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت ایران، بدون ارائه جزئیات بیشتر، گفت که با احتساب افراد حاضر در پادگان بمپور، بیش از ۳۰ نفر در روزهای اخیر کشته شده‌اند.

در همین حال، حسین کرمانپور، سخنگوی وزارت بهداشت، گفت که بیش از ۲۶۰ نفر تنها در حملات شبانه زخمی شده‌اند - رقمی بسیار بزرگتر از هر دور دیگری از خشونت‌های اخیر بین ایران و ایالات متحده. او نگفت که چند نفر در طول شب کشته شده‌اند.

اوایل روز چهارشنبه، در بحرین و کویت، هشدارهای موشکی به صدا درآمد، زیرا آنها با آتش ایران مواجه بودند - که در روزهای اخیر به طور روزانه اتفاق می افتد. اردن اعلام کرد که سه موشک ایرانی را سرنگون کرده است. ایران مسئولیت حملات به این سه کشور را که همگی میزبان نیروهای آمریکایی هستند، بر عهده گرفته است.

دولت دونالد ترامپ مدت کوتاهی بعد از برقراری آتش بس در فروردین امسال، محاصره بنادر ایران را آغاز کرد که به کاهش شدید صادرات نفت ایران منجر شد. در پی امضای تفاهم نامه میان تهران و واشینگتن در ۲۵ خرداد، این محاصره لغو شده بود.

رییس جمهور ایالات متحده روز دوشنبه ۲۲ تیر، در پی حملات سپاه پاسداران به چند کشتی در تنگه هرمز اعلام کرد که ایران بار دیگر در محاصره دریایی قرار خواهد گرفت. از سوی دیگر ارتش آمریکا به شکل مداوم حملاتی به اهدافی در داخل خاک ایران انجام داده و در مقابل ایران نیز شماری از کشورهای منطقه را هدف قرار داده است.

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت جمهوری اسلامی، شمار کشته شدگان غیرنظامی حملات روزهای اخیر آمریکا به جنوب ایران را بیش از ۳۰ نفر اعلام کرد. او این آمار را امروز چهارشنبه ۲۴ تیر در شبکه اجتماعی ایکس منتشر کرد.

در همین حال حسین کرمان پور، مدیر روابط عمومی وزارت بهداشت جمهوری اسلامی هم گفت تاکنون بیش از ۲۶۰ نفر در حملات اخیر آمریکا به ایران مجروح شدند. او گفت از این تعداد سه نفر زن و شش نفر زیر ۱۸ سال هستند. او همچنین از کشته شدن دو زن در این حملات خبر داد. آمار دقیقی از کشته شدگان نظامی حملات اخیر آمریکا به ایران ارائه نشده، اما سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی به صورت موردی کشته شدن نیروهایشان در این حملات را تأیید کرده اند.

دونالد ترامپ: در صورت لزوم جزیره خارک را تصرف می کنیم. دونالد ترامپ شامگاه سه شنبه ۲۳ تیر (۱۴ ژوئیه) در مصاحبه با شبکه «فاکس نیوز» گفت که نیروگاه های برق و پل های ایران در فهرست اهداف احتمالی قرار دارند و تأکید کرد که اگر ایران وارد مذاکره نشود، آمریکا تمامی نیروگاه ها و پل های این کشور را احتمالاً هفته آینده هدف قرار خواهد داد.

او، همچنین درباره احتمالات تصرف جزیره خارک، مهم ترین پایانه صادرات نفت ایران در خلیج فارس گفته که او در حال حاضر برنامه ای برای اعزام نیروهای زمینی آمریکا ندارد اما این گزینه را هم رد نمی کند. ترامپ افزود: «اگر ایران را به اندازه کافی تضعیف کنیم، این کار را انجام خواهیم داد.» رئیس جمهور آمریکا همچنین اعلام کرد: «گاهی به عملیات زمینی نیاز است، اما افراد دیگری این کار را برای ما انجام خواهند داد.» دونالد ترامپ منظور خود از «افراد دیگر» را دقیق بیان نکرد. او همچنین تأکید کرد که آمریکا تا کنون دو بار جزیره خارک را هدف حمله قرار داده است.

«تنگه هرمز»، اکنون به مرکز اصلی جنگ و دیپلماسی تبدیل شده است. سپاه می گوید کشتی ها باید از مسیرهای مورد تأیید جمهوری اسلامی عبور کنند، اما آمریکا و متحدانش می گویند هرمز یک آبراه بین المللی است و تهران حق کنترل یک جانبه آن را ندارد. شورای حکام سازمان بین المللی دریانوردی، وابسته به سازمان ملل، نیز از کشورها خواسته بود تلاش ایران برای اعمال کنترل بر هرمز را رد کنند.

این دور تازه درگیری پس از چند روز حمله و ضدحمله رخ می دهد؛ روندی که باعث شد دونالد ترامپ، رییس جمهور آمریکا، پایان آتش بس موقت میان دو کشور را اعلام کند، هرچند او هم زمان گفته بود در گفت و گو هنوز بسته نشده است. مقام های جمهوری اسلامی نیز آمریکا را به نقض آتش بس متهم کرده اند. محمدباقر قالیباف، که رویترز از او به عنوان مذاکره کننده ارشد ایران یاد کرده، در پیامی نوشت دوران «توافقی های یک طرفه» تمام شده و واشنگتن باید «به قول خود عمل کند یا هزینه بدهد».

فضای داخلی جمهوری اسلامی نیز بر تنش افزوده است. مجتبی خامنه‌ای، رهبر جدید جمهوری اسلامی، که از آغاز جنگ هنوز در انتظار عمومی ظاهر نشده، در نخستین پیام مكتوب خود پس از تشییع پدرش، خواستار انتقام کشته‌شدن علی خامنه‌ای و دیگر کشته‌شدگان جنگ شد. این پیام، در کنار حملات تازه سپاه، نشان می‌دهد بخش‌هایی از حاکمیت بر ادامه سیاست انتقام و گسترش فشار نظامی تاکید دارند.

پیامدهای اقتصادی بحران نیز فوری است. رویترز می‌نویسد محاصره مؤثر هرمز از سوی جمهوری اسلامی و درگیری‌های پیاپی، بهای انرژی را بالا برده و به نگرانی‌ها درباره تورم جهانی دامن زده است. افزایش قیمت بنزین برای ترامپ نیز مسئله‌ای حساس است، زیرا جمهوری‌خواهان در آستانه انتخابات میان‌دوره‌ای با نارضایتی رای‌دهندگان از هزینه‌های زندگی روبه‌رو هستند.

در پی فروپاشی توافق موقت میان تهران و واشنگتن، درگیری‌های نظامی میان ایالات متحده و ایران با حملات هوایی آمریکا به هدف‌هایی از جمله در آبادان، ماهشهر و غرب بندرعباس وارد مرحله جدیدی شده است؛ این درگیری‌ها با حملات موشکی و پهپادی ایران به مواضعی در اردن، بحرین، کویت و دو نفتکش اماراتی در تنگه هرمز، و همچنین بروز تنش‌های لفظی جدید بر سر وضع عوارض عبور از این آبراهه کلیدی همراه شده که موجی از محکومیت‌های منطقه‌ای از سوی قطر و بحرین و هشدار قاطع بنیامین نتانیاهو به رهبران جمهوری اسلامی را در پی داشته است.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا برای بررسی اجرای یک حمله نظامی گسترده علیه ایران که دامنه آن فراتر از حملات کنونی در اطراف تنگه هرمز باشد، نشستی را در اتاق عملیات کاخ سفید برگزار کرد.

وبسایت «آکسیوس» شامگاه سه‌شنبه ۲۳ تیر به نقل از سه منبع آگاه نوشت ترامپ به تشدید عملیات نظامی تمایل دارد تا با وارد کردن خسارات سنگین به ایران، تهران را به بازگشایی تنگه هرمز و پذیرش شروط آمریکا درباره برنامه هسته‌ای‌اش وادار کند.

این نشست هم‌زمان با چهارمین روز متوالی حملات آمریکا به ایران برگزار شد. در این حملات، نیروهای آمریکایی مواضعی را در منطقه تنگه هرمز و در امتداد سواحل جنوبی ایران هدف قرار دادند. اهدافی که سامانه‌های پدافند هوایی، رادارها، پایگاه‌های موشک‌های ضدکشتی و سکوهای پرتاب پهپاد را شامل می‌شد و با هدف کاهش توانایی تهران برای انجام حملات علیه کشتیرانی در تنگه هرمز صورت گرفت.

در مقابل، جمهوری اسلامی ایران به شلیک موشک و پهپاد به سمت پایگاه‌های نظامی آمریکا در اردن، کویت و بحرین ادامه داد. محاصره دریایی آمریکا علیه بنادر ایران از سه‌شنبه وارد مرحله اجرا شد.

برد کوپر، فرمانده ستاد فرماندهی مرکزی آمریکا «سنتکام»، اعلام کرد ایران طی هفته گذشته هفت کشتی تجاری را هدف قرار داده که در نتیجه آن، حدود ۱۲ نفر از خدمه غیرنظامی این کشتی‌ها کشته، زخمی یا مفقود شدند. او افزود با وجود این حملات، نیروی دریایی آمریکا موفق شده در همین بازه زمانی، عبور حدود ۳۰۰ کشتی از تنگه هرمز را تأمین و ایمن‌سازی کند.

مقامات جمهوری اسلامی ایران و دولت آمریکا، هم‌زمان با تشدید تلاش‌ها برای کنترل تنگه هرمز، یکدیگر را به گسترش حملات تهدید کرده‌اند. سپاه پاسداران می‌گوید که ادامه حملات آمریکا ممکن است تهران را به گسترش دامنه حملاتش به مسیرهای دیگر صادرات نفت و گاز به آمریکا و متحدانش وادارد. دونالد ترامپ هم تهدید کرده که اگر ایران به مذاکرات بازنگردد، نیروگاه‌ها و پل‌ها را هدف قرار خواهد داد. دو طرف حملات بیش‌تری علیه یکدیگر انجام داده‌اند. رسانه‌های ایران می‌گویند که تاسیسات آمریکا در بحرین، کویت و اردن هدف قرار گرفته‌اند و ارتش آمریکا هم اعلام کرده که نقاط مختلفی را در ایران بمباران کرده است.

عکس آرشیوی؛ یکی از حملات آمریکا و اسرائیل علیه اهدافی در تهران

در نشست «اتاق عملیات کاخ سفید»، جی دی ونس، معاون رئیس‌جمهوری آمریکا، مارکو روبیو، وزیر خارجه، پیت هگست، وزیر جنگ، دن کین، رئیس ستاد مشترک ارتش، جان رتکلیف، رئیس سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا «سیا»، استیو ویتکاف، فرستاده ویژه رئیس‌جمهوری، و شماری از مقام‌های ارشد امنیت ملی نیز حضور داشتند.

به گفته منابع آگاه آمریکایی، محور اصلی نشست اتاق عملیات کاخ سفید، بررسی طرح‌های جدید برای اجرای حملات ویرانگر علیه اهداف راهبردی در داخل ایران، در کنار ادامه عملیات نظامی جاری در اطراف تنگه هرمز بوده است. کاخ سفید از اظهارنظر درباره این نشست خودداری کرد. ترامپ در گفت‌وگویی با «فاکس نیوز» که پیش از برگزاری نشست اتاق عملیات انجام شد، تأکید کرد حملات آمریکا طی روزهای آینده گسترش خواهد یافت و نیروهای آمریکایی طی سه روز آینده «با قدرت» ایران را هدف قرار خواهند داد و متعاقباً، دامنه عملیات بیش از پیش تشدید خواهد شد.

ترامپ گفت: «هفته آینده برای آن‌ها بسیار سخت خواهد بود، زیرا نیروگاه‌های برق و پل‌ها را هدف قرار خواهیم داد. اگر پای میز مذاکره ننشینند، همه نیروگاه‌های برق و همه پل‌ها را نابود خواهیم کرد.»

ترامپ، همچنین تأکید کرد واشینگتن از نزدیک «فعالیت‌های مشکوک» در کوه گلنگ را زیر نظر دارد. آمریکا و اسرائیل معتقدند این تاسیسات ممکن است بخشی از برنامه هسته‌ای ایران باشد و احتمال می‌رود در برابر حملات هوایی متعارف مقاوم و مستحکم شده باشد.

ترامپ افزود بمب‌های سنگرشکن آمریکا «قابلیت نفوذ به اعماق زیاد» را دارند، اما تأکید کرد واشینگتن تاکنون از وجود فعالیت‌های واقعی هسته‌ای در این محل مطمئن نیست. او گفت: «اگر حتی کوچک‌ترین نشانه‌ای از فعالیت در آن‌جا مشاهده کنیم، آن‌را با قدرت هدف قرار خواهیم داد.» ترامپ همچنین تأکید کرد که فرستادگانش سه‌شنبه با مقام‌های ایرانی گفت‌وگو کرده و به آن‌ها اطلاع دادند که باید به میز مذاکرات بازگردند. او افزود: «به آن‌ها گفتیم بهتر است توافقی امضا کنید، وگرنه چیزی برایتان باقی نخواهد ماند.»

دست‌کم ۱۹ ناو جنگی آمریکا در دریای عرب مستقر هستند که در میان آن‌ها دو ناو هواپیمابر و یک ناو آبی-خاکی حامل بیش از یک هزار تفنگدار دریایی دیده می‌شود. فرماندهی مرکزی ارتش آمریکا، همچنین در پیامی در شبکه‌های اجتماعی اعلام کرد که «صدها فروند هواپیمای نظامی در سراسر خاورمیانه در حال عملیات هستند.»

پیش از آغاز جنگ، یک‌پنجم کل نفت خام و گاز طبیعی مبادله‌شده در جهان از تنگه هرمز عبور می‌کرد؛ آبراهی که در آن زمان بدون دریافت عوارض برای همه کشتی‌ها باز بود. با حمله آمریکا و اسرائیل به ایران در ۲۸ فوریه، این گذرگاه عملاً در نتیجه حمله به کشتی‌ها و تهدید آن‌ها بسته شد؛ رخدادی که باعث جهش قیمت نفت، کود شیمیایی و دیگر کالاها شد.

سازمان بین‌المللی دریانوردی اعلام کرد این حملات در دو نفتکش «مومباسا» و «البهیه» که با امارات متحده عربی مرتبط بودند، به کشته شدن دو ملوان و زخمی شدن ۱۴ نفر دیگر منجر شده است. امارات متحده عربی نیز تهدید کرد که به این حملات پاسخ خواهد داد. قطر روز سه‌شنبه ۱۴ یولی، خواستار حل‌وفصل دیپلماتیک بحران شد و آن‌چه را حملات مکرر ایران به اردن، بحرین و کویت توصیف کرد، محکوم کرد و این اقدامات را «نقض فاحش» حاکمیت این سه کشور و نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد دانست.

ترامپ پیش از برگزاری این نشست کاخ سفید، در گفت‌وگو با شبکه فاکس نیوز اعلام کرد که دامنه حملات در روزهای آینده گسترش خواهد یافت. او گفت ارتش آمریکا طی سه روز آینده «به‌شدت» ایران را هدف قرار خواهد داد و تأکید کرد که پس از آن، سطح حملات می‌تواند به‌طور قابل‌توجهی افزایش یابد.

ترامپ افزود: «هفته آینده اوضاع برای آن‌ها واقعاً بدتر می‌شود، چون نوبت نیروگاه‌ها می‌رسد. نوبت پل‌ها می‌رسد. ما همه نیروگاه‌هایشان را از کار می‌اندازیم. همه پل‌هایشان را می‌زنیم، مگر اینکه پای میز مذاکره بیایند و گفت‌وگو کنند.»

آن‌چه باید زیر نظر داشت: ترامپ گفت آمریکا در حال رصد فعالیت‌های مشکوک ایران در «کوه پیک‌اکس» است؛ سایتی عمیق در زیر زمین که آمریکا و اسرائیل معتقدند ایران قصد دارد از آن برای برنامه هسته‌ای خود استفاده کند و ممکن است در برابر حملات هوایی مصون باشد. ترامپ گفت بمب‌های سنگرشکن آمریکا «توان نفوذ عمیق دارند» و مدعی شد «هیچ‌کس نمی‌داند» آیا این سایت در برابر چنین حملاتی مقاوم است یا نه.

او افزود: «در ضمن، هیچ‌کس حتی نمی‌داند که آن‌ها واقعا در پیک‌اکس کاری انجام می‌دهند یا نه. فقط چیزی است که مطرح شده. ما آنجا دوربین داریم. فعالیت بسیار کمی دیده می‌شود. اما اگر حتی مقدار کمی هم باشد، به آن حمله می‌کنیم و به‌شدت هم حمله می‌کنیم.»

پس از آن‌که نیروهای مرزی و دریایی جمهوری اسلامی ایران به دو کشتی در تنگه هرمز به دلیل عبور از مسیرهای غیرمجاز حمله کرد، سستکام شب گذشته موضعی را در شهرهای جنوبی ایران به مدت ۵ ساعت بمباران کرد و سپس اعلام کرد این عملیات به پایان رسیده است. دونالد ترامپ، رسماً به کنگره اعلام کرد که درگیری نظامی با ایران از سر گرفته شده است و هم‌زمان مسدودسازی و محاصره بنادر ایران را دوباره به جریان انداخت.

ترامپ اعلام کرد آمریکا به عنوان «حافظ تنگه هرمز» هزینه عملیات خود را با وضع تعرفه ۲۰ درصدی بر تمام کالاهای عبوری از این تنگه جبران می‌کند؛ اما ترامپ، بعداً از این موضع خود عقب نشست. در مقابل، عباس عراقچی نوشت ایران حافظ همیشگی تنگه است و هرچند این کار هزینه دارد، اما رقم ۲۰ درصد ترامپ بسیار بالا و غیرمنصفانه است.

وزارت امور خارجه قطر، با انتشار بیانیه‌ای رسمی حمله به دو نفتکش متعلق به امارات متحده عربی در حین عبور از تنگه هرمز را به شدت محکوم کرد و آن را نقض جدی امنیت دریانوردی بین‌المللی، تهدید مستقیم برای جریان جهانی انرژی و نقض آشکار قوانین بین‌المللی خواند. وزارت امور خارجه قطر با تأکید بر اینکه تداوم این‌گونه حملات غیرقابل قبول است گفت تشدید خطرناک تنش‌ها امنیت و ثبات منطقه را تهدید می‌کند و خواستار توقف فوری این اقدامات شد.

این وزارتخانه در بیانیه خود از جمهوری اسلامی ایران خواست تا فوراً هرگونه اقدامی را که امنیت منطقه را مخدوش می‌کند متوقف کند، از به خطر انداختن امنیت دریانوردی بین‌المللی و عرضه جهانی انرژی خودداری ورزد، به طور کامل به قوانین بین‌المللی و قطع‌نامه ۲۸۱۷ شورای امنیت سازمان ملل متحد پایبند باشد و اقدامات فوری برای جلوگیری از تکرار چنین حملاتی اتخاذ کند.

به دنبال حمله موشکی ایران به دو نفتکش اماراتی در دریای عمان که منجر به کشته شدن یک ملوان هندی و مجروح شدن ۱۰ تن دیگر شد، وزارت امور خارجه هند صبح امروز معاون سفیر ایران در دهلی‌نو را احضار و اعتراض شدید خود را به این اقدام ابراز کرد. دهلی‌نو با ابراز نگرانی عمیق از این حادثه، تأکید کرد که در مجموع ۳۰ ملوان هندی در خدمه این دو کشتی حضور داشتند که در جریان حمله موشکی به نفتکش «الباهیه» یک ملوان کشته و یک تن زخمی شد و در حمله به نفتکش «مومباسا» نیز ۹ شهروند هندی دیگر مجروح شدند. هند خواستار توقف فوری این حملات برای تضمین آزادی کشتیرانی و تجارت بدون مانع در آب‌های بین‌المللی منطقه شده است. هند سفیر جمهوری اسلامی را احضار کرده و به این حمله اعتراض کرده است.

فرماندهی مرکزی آمریکا (سستکام) صبح چهارشنبه ۲۴ تیرماه ۱۴۰۵ اعلام کرد: «ایالات متحده دور دیگری از حملات علیه جمهوری اسلامی ایران را به پایان رسانده است. در این حملات، ده‌ها هدف نظامی در نزدیکی تنگه هرمز و مناطق ساحلی هدف قرار گرفته‌اند.» در این پیام، تأکید شده است: «هواپیماهای جنگنده، پهپادها و شناورهای نیروی دریایی آمریکا در جریان این عملیات هفت‌ساعته، مهمات دقیق را علیه پایگاه‌های موشکی و پهپادی ایران، توانمندی‌های دریایی و سامانه‌های دفاع ساحلی این کشور به کار گرفتند تا توانایی جمهوری اسلامی برای تهدید کشتیرانی تجاری و خدمه غیرنظامی را بیش از پیش کاهش دهند.»

این حملات پس از آن آغاز شد که سستکام اعلام کرد، «محاصره دریایی» بنادر ایران را به تلافی هدف قرار دادن کشتی‌های خارجی توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از سر گرفته است.

ارتش آمریکا، هم‌چنین اعلام داشت، بیش از ۲۰ ناو جنگی نیروی دریایی آمریکا و صدها هواپیمای نظامی این کشور در سراسر خاورمیانه در حال انجام عملیات هستند.

یکی از مراکزی که در حمله آمریکا تلفات سنگین برجای گذاشت، پادگان تیپ ۳۸۸ بمپور لشکر ۸۸ زرهی زاهدان مستقر در جاده ایرانشهر است که طی حملات دست‌کم ۶۰ سرباز و تعدادی پرسنل کادر کشته و زخمی شدند.

منابع حکومتی جمهوری اسلامی گزارش دادند، دو آسایشگاه سربازان در این پادگان هدف قرار گرفته است، اما مشخص نیست چرا با وجود احتمال بمباران اهداف و مراکز نظامی در جنوب کشور و در شرایطی که نیروهای مسلح جمهوری اسلامی فاقد پدافند هستند، شمار زیادی از پرسنل نیروی نظامی در پادگان‌ها نگه داشته شده‌اند.

از سوی دیگر، دونالد ترامپ نیز در مصاحبه با فاکس نیوز با صراحت و اطمینان از این که جمهوری اسلامی قادر به پدافند از آسمان کشور و مراکز نظامی نیست، تاکید کرده بود: «... امشب، فردا شب و شب بعدش خیلی محکم به آن‌ها ضربه خواهیم زد. و بعدش، هفته دیگر اوضاع برایشان خیلی بد می‌شود. چون هفته دیگر نوبت نیروگاه‌ها و پل‌ها می‌رسد. ما همه نیروگاه‌ها و پل‌هایشان را از کار می‌اندازیم...»

ترامپ هم‌چنین درباره ورود احتمالی نیروی زمینی به خاک ایران توضیح داد: «همان‌طور که می‌دانید، ما قبلاً دو بار به جزیره خارک حمله کردیم. حتی سه بار. من گفتم همه چیز را بزنید، اما فقط آن منطقه کوچک را از فاصله ۲۵ یاردی رها کنید، زیرا از نظر اقتصاد جهانی چنین چیزی را نمی‌خواهم. در مورد اقدام، اگر آن‌ها را به اندازه کافی و به عمق کافی عقب برانیم، من این کار را خواهم کرد...»

از سوی دیگر، پنتاگون می‌گوید آمریکا در حملات اخیر خود برای نخستین بار از پهپادهای دریایی انتحاری استفاده کرده است. این تحول درباره آینده نبردهای دریایی چه می‌گوید؟ و حمله به زیرساخت‌های دریایی ایران تا چه اندازه می‌تواند توان حکومت ایران برای تهدید کشتیرانی را کاهش دهد؟

در این مورد، هنوز اطلاعاتی دقیقی منتشر نشده است. اما بر اساس چند گزارش خبری که امروز خوانده‌ام، به نظر نمی‌رسد این حملات خسارت گسترده یا اثر راهبردی مهمی بر جای گذاشته باشند.

اما درباره آینده جنگ دریایی، به نظر می‌رسد این تحولات نشان می‌دهد که در آینده شاهد گسترش استفاده از سامانه‌های بدون سرنشین در همه حوزه‌ها خواهیم بود.

تا امروز، بیش‌ترین کاربرد این فناوری را در آسمان دیده‌ایم. جنگ روسیه و اوکراین اکنون تا حد زیادی در سیطره پهپادهای هوایی است. اما اوکراین از شناورهای بدون سرنشین سطحی و زیرسطحی، به‌ویژه در دریای سیاه، نیز برای غرق کردن شماری از کشتی‌های روسیه استفاده کرده است. اوکراین اساساً نیروی دریایی مؤثری ندارد و همین که بدون برخورداری از چنین نیرویی توانسته چنین ضرباتی وارد کند، یکی از چشمگیرترین جنبه‌های این جنگ است.

درباره اقدام اخیر آمریکا، آن‌هم در کوتاه‌مدت تغییری اساسی در شیوه جنگیدن این کشور ایجاد نخواهد کرد. اگر به هزینه این سه پهپاد دریایی «کورسِر» نگاه کنیم، هر کدام بیش از یک میلیون دلار قیمت دارند و اهدافی را هم هدف قرار داده‌اند که عمدتاً ثابت بوده‌اند. بنابراین، می‌توان پرسید با این هزینه، شلیک موشک به این اهداف گزینه بهتری نبود؟ با این حال، آمریکا از این جنگ تا حدی به‌عنوان آزمایشگاهی برای آزمودن فناوری‌های جدید استفاده هم می‌کند تا ببیند از به‌کارگیری آن‌ها چه تجربه‌هایی به دست می‌آورد. بنابراین، ارزش اصلی این حملات بیش از آن که در خسارت واردشده به نیروهای ایران باشد، در تجربه و دانشی است که ارتش آمریکا از این عملیات به دست می‌آورد.

بمباران مجدد مرکز کنترل ترافیک دریایی چابهار

هم‌زمان با ازسرگیری درگیری‌ها میان آمریکا و ایران و تردیدها درباره دوام آتش‌بس، نتایج یک نظرسنجی جدید رویترز/ایسوس نشان می‌دهد ۷۹ درصد آمریکایی‌ها انتظار دارند درگیری نظامی ایالات متحده با ایران برای مدت طولانی ادامه یابد.

نتایج نظرسنجی مشترک رویترز و مؤسسه ایپسوس که طی سه روز و با مشارکت یک‌هزار و ۱۹۰ شهروند آمریکایی انجام شده، نشان می‌دهد ۷۹ درصد پاسخ‌دهندگان معتقدند دخالت نظامی آمریکا در ایران «برای مدت طولانی ادامه خواهد داشت»؛ رقمی که نسبت به ۶۵ درصد در اواخر ماه مارس (حدود سه ماه قبل) افزایش یافته است. در مقابل، تنها ۱۸ درصد گفته‌اند این جنگ «در عرض چند هفته» پایان خواهد یافت. بر اساس این نظرسنجی، ۳۷ درصد پاسخ‌دهندگان از حملات نظامی آمریکا به ایران، که واشنگتن اعلام کرده از ۲۶ ژوئن/۵ تیر در پاسخ به حملات منتسب به ایران علیه کشتیرانی تجاری در تنگه هرمز از سر گرفته شده، حمایت کرده‌اند. هم‌چنین ۶۰ درصد شرکت‌کنندگان پیش‌بینی کرده‌اند که جنگ موجب افزایش قیمت بنزین در یک سال آینده خواهد شد و نیمی از پاسخ‌دهندگان نیز معتقدند این جنگ ارزش هزینه‌هایش را نداشته است. در همین حال، چین روز سه‌شنبه ۱۵ یولی از واشنگتن و تهران خواست هرچه سریع‌تر تردد «ایمن و عادی» کشتی‌ها در تنگه هرمز را از سر بگیرند.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، روز دوشنبه در دفاع از تداوم عملیات نظامی علیه ایران گفت: «ما ۱۹ سال در ویتنام بودیم. اینجا چهار ماه است که حضور داریم، بنابراین فکر می‌کنم کارهای زیادی انجام داده‌ایم.» او این اظهارات را در پاسخ به پرسشی درباره تبدیل شدن حملات چندماهه آمریکا به ایران به وضعیت «عادی جدید» برای آمریکایی‌ها بیان کرد...

روزنامه همشهری، ارگان رسمی شهرداری تهران، اخیراً اینفوگرافیکی با عنوان‌هایی مانند «اهداف انتقام مشخص شدند» و «انتقام قطعی است» منتشر کرده که در آن تصویری از ۱۳ نفر از سران و مقامات آمریکا، اسرائیل و اروپا (از جمله دونالد ترامپ، بنیامین نتانیاهو، امانوئل مکرون، جورجیا ملونی، کی‌یر استارمر و فریدریش مرتس) به همراه برخی مسئولان آمریکایی به‌عنوان اهداف انتقام نشان داده شده است. این اقدام در پی کشته‌شدن علی خامنه‌ای و اظهارات مجتبی خامنه‌ای درباره انتقام انجام شده و با تصاویر تحریک‌آمیز (مانند نشانه‌گذاری هدف روی سر افراد در لباس زندانی) همراه بوده است. این فهرست عمدتاً به صورت آنلاین منتشر شده و بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های بین‌المللی داشته و واکنش‌های محکومیت‌آمیز از سوی اسرائیل، ایتالیا و دیگر کشورها را برانگیخته است. ساعاتی پس از آن که دونالد ترامپ، حکومت ایران را تهدید کرد که در صورت عملی شدن وعده ترور رئیس‌جمهور آمریکا «هزاران موشک» به‌سوی جمهوری اسلامی ایران شلیک خواهد کرد، در یک پیام مکتوب منتسب به مجتبی خامنه‌ای، رهبر جدید جمهوری اسلامی ایران، گفته شده است که «انتقام» پدرش باید گرفته شود.

خامنه‌ای در این پیام، وعده داده که «به زودی آحادی از آزادگان در سراسر دنیا هر یک بخشی از این مأموریت الهی را انجام خواهند داد.» در این پیام که برای تشکر از شرکت‌کنندگان در تشییع علی خامنه‌ای منتشر شده، گفته شده است: «عهد می‌بندیم که انتقام خون پاک شما و همه شهیدان این دو جنگ را از قاتلین جنایت‌کار و بی‌آبرو بگیریم. این انتقام، خواست ملت ما است و به‌طور حتمی باید صورت بگیرد.» به نظر می‌رسد که این پیام دو روز پس از تاریخ تنظیم در رسانه‌ها منتشر شده است. تاریخی که بر روی این پیام درج شده ۱۸ تیر، یعنی روز خاکسپاری رهبر پیشین جمهوری اسلامی ایران است.

در تازه‌ترین پیام منتسب به مجتبی خامنه‌ای، گفته شده است که «این جنایت‌کاران که فهرستی از صدر تا ذیل‌شان موجود است، آرزوی مرگی آرام و در بستر را با خود به گور خواهند برد. آنها باید بدانند که این امر، متوقف بر وجود شخص من یا سایر مسئولان نیست. ما باشیم یا نباشیم، این مطلب محق خواهد شد و به زودی آحادی از آزادگان در سراسر دنیا هر یک بخشی از این مأموریت الهی را انجام خواهند داد.»

پیام کتبی مجتبی خامنه‌ای یک روز پس از آن منتشر شد که علی خمینی، نوه آیت‌الله خمینی، موسس جمهوری اسلامی ایران، در مراسم ختمی که از سوی مجتبی خامنه‌ای، برای پدرش و اعضای دیگر خانواده‌شان برگزار شد، سخنران بود و به شدت از احتمال هرگونه مذاکره با آمریکا انتقاد کرد.

این مراسم ختم در قم و در حرم حضرت معصومه برگزار شد، اما مجتبی خامنه‌ای در آن حاضر نبود. علی خمینی در این مراسم اظهاراتی به شدت ضدآمریکایی داشت و گفت که «هر کسی بخواهد مذاکره کند برای اینکه به صلح با آمریکا برسد، این خائن است» و «کسی که پیام دوستی به آمریکا برساند، دهانش خبیث و نجس است.»

به گزارش تلویزیون جمهوری اسلامی ایران، خمینی در این مراسم گفت «جمهوری اسلامی امروز از مذاکره سخن می‌گوید، اما مذاکره به معنای صلح نیست... مگر می‌شود امام حسین با یزید صلح کند؟ مگر می‌شود ما با آمریکای جنایتکار صلح کنیم؟ اصلاً هویت ما سازش‌ناپذیری با استکبار است.»

او گفت: «اگر سخن از مذاکره است، مذاکره یعنی جنگ؛ جنگ صورت‌های مختلفی دارد» و ادامه داد که «در این اتفاق اخیر که منجر به شهادت رهبر شهید شد، ما با آمریکا پدرکشتگی پیدا کردیم.»

در حالی که جامعه ایران درگیری بحران‌های متعدد سیاسی، اجتماعی و جنگ است پارلمان ایران تعطیل بوده است. مجلس شورای اسلامی پس از تجربه طولانی‌ترین تعلیق تاریخ خود از زمان انقلاب ۱۳۵۷، در شبانگاه ۲۲ تیر پس از نزدیک به پنج ماه یک جلسه علنی در صحن برگزار کرد. جلسات علنی مجلس پس از حملات اسرائیل و آمریکا در نهم اسفند متوقف شد. پیش از این وعده داده شده بود که پس از تشییع علی خامنه‌ای، کار مجلس از سر گرفته خواهد شد.

پس از تفاهم ایران و آمریکا و اطمینان بیش‌تر به آتش‌بس میان دو کشور، بحث درباره ادامه تعطیلی جلسات علنی مجلس شورای اسلامی با اعتراض برخی نمایندگان همراه بوده است.

کامران غضنفری، نماینده تهران، از ادامه تعطیلی صحن علنی انتقاد کرد و گفت اگر مجلس بازگشایی نشود، گروهی از نمایندگان قصد دارند در مقابل ساختمان مجلس حضور پیدا کرده و تحصن کنند. او مدعی شد که جلوگیری از تشکیل جلسات علنی بدون مبنای قانونی انجام شده است. حمید رسایی، دیگر نماینده، هم از معترضان بوده و پرسیده در چه نهادی اختیار تعطیل کردن مجلس وجود دارد. او همچنین تهدید کرد در صورت ادامه تعطیلی، همراه برخی نمایندگان در بیرون مجلس جلسه برگزار خواهند کرد.

مقام‌های جمهوری اسلامی وعده داده بودند پس از مراسم تدفین علی خامنه‌ای، پارلمان دوباره برقرار می‌شود. حملات اخیر آمریکا که متمرکز به نوار ساحلی ایران در جنوب است، بازگشایی مجلس را با تردیدهایی روبرو کرده بود.

کم‌تر از یک هفته پس از تدفین علی خامنه‌ای خبرگزاری خانه ملت وابسته به مجلس شورای اسلامی، در بیانیه‌ای در پاسخ به انتقادهایی که در تلویزیون دولتی از «تعطیلی پنج‌ماهه مجلس» سخن گفته بود، تأکید کرد از زمان آغاز تعلیق جلسات علنی، هفت جلسه مجازی صحن و حدود ۲۰۰ جلسه حضوری کمیسیون‌های تخصصی برگزار شده است. همچنین این بیانیه می‌گوید کمیسیون‌ها و سایر نهادهای وابسته به مجلس نیز به فعالیت عادی خود ادامه داده‌اند.

با این حال، مجلس اذعان کرد فعالیتهایی که مستلزم رای‌گیری رسمی در جلسات علنی است، از جمله تصویب قوانین، رای اعتماد به وزیران و استیضاح، همچنان متوقف مانده بود.

اگرچه هیات‌رئیس مجلس شورای اسلامی می‌گوید که مجلس از زمان شروع جنگ تعطیل نشده و کمیسیون‌ها به کار خود ادامه دادند، اما صحن علنی که جلسات آن برای قانون‌گذاری باید علنی باشد، تعطیل بوده و به این ترتیب پارلمان ایران امکان اساسی‌ترین وظیفه‌اش یعنی قانون‌گذاری، سؤال از وزرا یا طرح موضوعات پیش از دستور از سوی نمایندگان را از دست داده است.

تعطیلی صحن علنی مجلس ایران، به گفته زمامداران تهران، بر اساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی است. اما این مصوبه منتشر نشده است. مقام‌های جمهوری اسلامی گفته‌اند که نگرانی اصلی این بوده که در جریان حملات اسرائیل و آمریکا، پارلمان ایران که ۲۹۰ کرسی نمایندگی دارد، هدف حمله باشد.

اگرچه هیچ حمله‌ای به محل مجلس شورای اسلامی نشد، اما ساختمان قدیمی آن که پیش از انقلاب بهمن ۵۷ ساخته شده بود و به‌صورت هفتگی در اختیار مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار می‌گرفت و سالی دو بار جلسات مجلس خبرگان در آن تشکیل می‌شد، از سوی اسرائیل هدف حمله نظامی قرار گرفت و سقف آن ساختمان که از آثار ملی ایران بود، فرو ریخت.

احتمالاً چنین حمله‌ای مقام‌های جمهوری اسلامی را در تداوم تعطیلی مجلس مصمم‌تر کرده باشد؛ اما در این که این شیوه از تعطیلی چه قدر با وضعیت بحران کشور و همچنین قوانین جمهوری اسلامی انطباق دارد؟

از منظر حقوق اساسی ایران، صرف وقوع جنگ یا وضعیت اضطراری، به خودی خود موجب تعلیق اختیارات یا فعالیت مجلس نمی‌شود. برعکس، قانون اساسی نقش مجلس را در چنین شرایطی پررنگ‌تر کرده است.

با این حال، اگر کارگزاران جمهوری اسلامی از این اصول مطلع باشند، گزارشی حاکی از درخواست مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، برای برگزاری جلسه اضطراری مجلس یا یکی از وزرای دولت او یا حتی ۱۰ نفر از نمایندگان مجلس که برخی از آن‌ها به تعطیلی صحن علنی معترض هستند، برای تشکیل چنین جلسه‌ای وجود نداشته است.

در سال‌های اخیر شورای هماهنگی اقتصادی سران سه قوه که مأموریت اصلی آن در حکم علی خامنه‌ای مقابله با تحریم‌های آمریکا پس از خروج این کشور از توافق هسته‌ای برجام (برنامه جامع اقدام مشترک) بود، تصمیم‌گیری در امور جاری که به شکل سنتی از زمان تأسیس در اختیار مجلس ایران بود را از آن گرفت. به‌علاوه حاکمیت جمهوری اسلامی و هسته اصلی آن، هیچ قانونی، حتی قانون و مقررات خود جمهوری اسلامی هم سرش نمی‌شود و تاکنون حرف اول و آخر را رهبر می‌زد اما پس از مرگ خامنه‌ای و غیبت فرزند او مجتبی به‌عنوان رهبر جدید، به‌نظر می‌رسد این جایگاه را فرماهدی سپاه پاسداران در اختیار گرفته است و مجلس و دولت و رئیس‌جمهور در حاکمیت جمهوری اسلامی، نقش دست دوم را دارند.

اکنون حکومت ایران مدعی کنترل تنگه هرمز است و دونالد ترامپ نیز روز ۲۲ تیرماه اعلام کرد که آمریکا ضامن عبور کشتی‌ها از این آبراه خواهد بود، دونالد ترامپ می‌گوید آمریکا «نگهبان» تنگه هرمز خواهد شد و هم‌زمان محاصره دریایی بنادر ایران را از سر می‌گیرد. اما بخش دشوارتر، تضمین امنیت عبور کشتی‌ها از تنگه هرمز است. این مأموریت بسیار پیچیده‌تر است، زیرا تنگه باریک است و تهدیدها از چند جهت وجود دارد. نخست، تهدید زیرسطحی، به‌ویژه مین‌های دریایی. کسی دقیقاً نمی‌داند ایران چه تعداد مین در آب کار گذاشته، اما برآوردهایی تا حدود ۸۰ مین نیز مطرح شده که بسیار بیش‌تر از ارزیابی‌های پیشین است.

علاوه بر این، تهدید شناورهای تندرو و قایق‌های هجومی ایران در سطح آب وجود دارد و از سوی دیگر، خطر موشک‌ها و پهپادهایی که ایران نشان داده هم در به‌کارگیری آن‌ها مهارت دارد و هم شمار زیادی از آن‌ها را در اختیار دارد.

نیروی دریایی آمریکا توان انجام این مأموریت را دارد. ناوشکن‌های مجهز به موشک هدایت‌شونده این کشور می‌توانند از خود و تعداد محدودی از کشتی‌هایی که همراه آن‌ها حرکت می‌کنند، در برابر همه این تهدیدها دفاع کنند. اما تکرار مداوم این مأموریت، به‌تدریج خطرناک‌تر می‌شود.

هر بار که کشتی‌ها با اسکورت نیروی دریایی از تنگه عبور می‌کنند، احتمال هرچند اندکی وجود دارد که یکی از کشتی‌های تجاری یا حتی یک شناور آمریکایی هدف قرار گیرد. هرچه این مأموریت بیش‌تر تکرار شود، احتمال وقوع چنین اتفاقی افزایش می‌یابد و در نتیجه، خطر آسیب دیدن یا حتی غرق شدن شناورها نیز بیش‌تر خواهد شد. بنابراین، اگر آمریکا این راهبرد را ادامه دهد، سطح ریسک برای نیروی دریایی‌اش به‌مرور افزایش خواهد یافت.

شروع مجدد محاصره دریایی بنادر ایران به دستور دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، هم‌زمان با حملات متقابل جدید آمریکا و ایران، این بحران را وارد مرحله‌ای تازه با چشم‌اندازی مبهم کرده است.

کاهش شدید تردد کشتی‌ها از تنگه هرمز، فشارهای اقتصادی بر مصرف‌کنندگان در سراسر جهان را تشدید خواهد کرد؛ از افزایش قیمت مواد غذایی و مشکلات بخش کشاورزی به‌دلیل کاهش ورود کود شیمیایی گرفته تا افزایش قیمت سوخت. همه این آثار به میزان تردد کشتی‌ها از این آبراه وابسته است.

اما در بلندمدت، تحولاتی که اکنون در حال وقوع است، یکی از اصول بنیادین نظم اقتصادی و امنیتی جهان، یعنی آزادی کشتیرانی در آب‌های بین‌المللی را زیر سؤال می‌برد؛ اصلی که دست‌کم از پایان جنگ جهانی دوم تاکنون از ارکان نظم بین‌المللی بوده است.

آن‌چه اکنون شاهد آن هستیم، آمریکا و ایران تفاهم‌نامه‌ای امضا کرده‌اند که هم موارد توافق‌شده میان دو طرف را مشخص می‌کند و هم مسیری برای ادامه گفت‌وگوها پیش پای آن‌ها می‌گذارد. از زمان امضای این تفاهم‌نامه، حدود یک ماه است که مذاکرات نیز در همین چارچوب ادامه دارد. اما اگر به تاریخ مذاکرات برای پایان دادن به جنگ‌ها، به‌ویژه جنگ‌هایی که با آتش‌بس همراه بوده‌اند، نگاه کنیم، می‌بینیم که در بیش‌تر موارد، آتش‌بس‌ها و مذاکرات بارها شکست خورده‌اند. گاهی این روند ماه‌ها و حتی سال‌ها ادامه پیدا کرده است؛ مذاکرات پیش می‌رود، پیشرفتی حاصل می‌شود، گفت‌وگوها از هم می‌پاشد، درگیری‌ها از سر گرفته می‌شود و دوباره مذاکرات آغاز می‌شود. این رفت‌ووبرگشت میان پیشرفت دیپلماتیک، شکست مذاکرات و بازگشت خشونت، الگوی نسبتاً رایجی است. اکنون نیز دقیقاً با چنین چرخه‌ای روبه‌رو هستیم. حتی فکر می‌کنم این روند هم‌چنان ادامه خواهد داشت، زیرا موضوعاتی که آمریکا و ایران باید درباره آن‌ها به توافق برسند، بسیار پیچیده‌اند و حل‌وفصل آن‌ها دشوار است. اجرای محاصره دریایی، همواره عملیاتی پرهزینه و نیازمند امکانات و نیروی فراوان است. به همین دلیل، نیروی دریایی آمریکا می‌کوشد این مأموریت را با کم‌ترین میزان نیرو و تجهیزات ممکن انجام دهد.

در هیچ‌یک از این گزینه‌ها، استفاده از مسیرهای سنتی کشتیرانی در تنگه هرمز امن به نظر نمی‌رسید، زیرا تقریباً همه بر این باورند که این مسیرها اکنون مین‌گذاری شده‌اند.

اکنون که ایران اعلام کرده تنگه بسته است، مسیر عبور از آب‌های سرزمینی ایران دیگر عملاً در دسترس نیست. بنابراین، گزینه‌ها به دو مورد کاهش یافته است: یا منتظر بمانند، یا از مسیر عمان که آمریکا می‌گوید هم‌چنان باز است عبور کنند. اما در این صورت نیز خطر هدف قرار گرفتن با موشک یا پهپادهای ایران وجود دارد.

این تصمیم برای شرکت‌های کشتیرانی بسیار دشوار است. آن‌ها باید میان میزان خطر و هزینه‌های بیمه تعادل برقرار کنند و دست‌کم در کوتاه‌مدت، بسیاری از آن‌ها ترجیح می‌دهند منتظر بمانند و ببینند اوضاع به کدام سمت می‌رود.

ایران عمدتاً بر جنگ نامتقارن تکیه دارد؛ یعنی استفاده از مین‌های دریایی، قایق‌های تندرو، پهپادها و موشک‌ها. با وجود عملیات سنگین آمریکا در ۳۹ روز نخست این جنگ، ایران هم‌چنان هزاران مورد از این تجهیزات را در اختیار دارد.

بنابراین، ابزارهایی که جمهوری اسلامی ایران برای اجرای راهبرد دفاعی خود به آن‌ها نیاز دارد، هم‌چنان در مقیاس گسترده وجود دارند؛ از این منظر، می‌توان گفت موازنه نظامی در عمل نسبت به آغاز جنگ تغییر چشم‌گیری نکرده است.

به همین دلیل است که جمهوری اسلامی ایران، هم‌چنان به حمله به کشتی‌ها و ادامه عملیات نظامی خود ادامه می‌دهد. هرچه این درگیری طولانی‌تر شود، در برخی جنبه‌ها دست بالاتری پیدا می‌کند، زیرا این وضعیت تا حدی شبیه یک جنگ چریکی است؛ جایی که شورشیان با شکست نخوردن پیروز می‌شوند. راهبرد جمهوری اسلامی ایران نیز تا حد زیادی همین است؛ به گونه‌ای عمل کند که صرفاً با شکست نخوردن، دست بالا را به دست آورد.

شهرداری تهران دیوارنگاره جدیدی در میدان انقلاب نصب کرده است که در آن تصویر گرافیکی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، درون یک تابوت دیده می‌شود. روی این دیوارنگاره به زبان‌های فارسی و انگلیسی عبارت «ما ترامپ را می‌کشیم» نوشته شده است.

نتیجه‌گیری

اکنون آمریکا و جمهوری اسلامی در تازه‌ترین و خطرناک‌ترین دور رویارویی نظامی، حملات گسترده موشکی و پهپادی علیه یکدیگر انجام دادند و سپاه پاسداران اعلام کرد تنگه هرمز تا «پایان دخالت آمریکا در منطقه» بسته خواهد ماند. هم‌زمان، فرماندهی مرکزی آمریکا می‌گوید عبور کشتی‌های تجاری از این آبراه حیاتی هم‌چنان ادامه دارد. این دور تازه درگیری، آتش‌بسی را که از پیش متزلزل شده بود عملاً از میان برده و جنگ ایران و آمریکا را وارد مرحله‌ای تازه کرده است.

اکنون عراق، سوریه و ایالات متحده قصد دارند خط لوله‌ای تاریخی به طول ۵۰۰ مایل تا سواحل مدیترانه سوریه را احیا کنند. این اقدام بخشی از تلاش‌ها برای کاهش کنترل ایران بر تنگه هرمز است. مقامات ارشد عراقی و منطقه‌ای این خبر را به «میدل ایست آی» اعلام کرده‌اند.

به گفته منابع میدل ایست آی، توافق برای احیای این خط لوله که در ابتدا از شهر کرکوک در شمال عراق تا شهر ساحلی بانیاس در سوریه کشیده شده بود، هفته آینده و هم‌زمان با دیدار علی‌الزیدی، نخست‌وزیر عراق، با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در کاخ سفید رونمایی خواهد شد. تام باراک، سفیر ترامپ در ترکیه و نماینده ویژه او در امور سوریه و عراق، پیش از سفر الزیدی روی جزئیات این توافق کار کرده بود.

در پی ترور خامنه‌ای و تحولات پس از آن، آرایش سیاسی جمهوری اسلامی ایران دست‌خوش تغییرات اساسی شده و بلوک‌بندی جدیدی در ساختار قدرت شکل گرفته است؛ از یک سو، جناح عمل‌گرا به رهبری چهره‌هایی چون عراقچی و قالیباف به دنبال عادی‌سازی روابط با جهان و پایان محدودیت‌های منطقه‌ای و غربی است و از سوی دیگر، جبهه پایداری با تکیه بر آرمان‌های ضداستکباری و شعار انتقام، هرگونه انعطاف دیپلماتیک را رد می‌کند. در این میان، سخنرانی جنجالی اخیر سیدعلی خمینی با ادبیات تند و سازش‌ناپذیر علیه مذاکره با آمریکا، تلاشی برای تثبیت جایگاه این جبهه دوم ارزیابی شده است.

همان‌طور که در بالا اشاره کردیم جنجالی اخیر سید علی خمینی، نوه خمینی، در مراسم بزرگداشت علی خامنه‌ای، خطمشی تند و سازش‌ناپذیری آشکار شد. او مذاکره برای صلح با آمریکا را خیانت خواند، تاکید کرد که «هر کس پیام دوستی به آمریکا بفرستد، دهانش خبیث و نجس است» و مذاکره را صرفاً شکلی از جنگ توصیف کرد.

این سخنرانی احتمال شکل‌گیری آرایش سیاسی جدید در راس حاکمیت جمهوری اسلامی، با محوریت نسل جدید حامیان سرسخت مقاومت و رد هرگونه مصالحه را مطرح می‌کند. با این حال، نمی‌توان تاکید کرد که سیاست خارجی جمهوری اسلامی را صرفاً منطبق با نظرات سیدعلی خمینی است، زیرا او در حال حاضر چهره تاثیرگذار و وزنه‌ای در تصمیم‌گیری‌های حاکمیت نیست. در حال حاضر، تیم مذاکره‌کننده و کسانی که سیاست خارجی را پیش می‌برند، عمدتاً از جناح عمل‌گرا هستند؛ چهره‌هایی مانند عراقچی و قالیباف در این جریان شاخص هستند.

امروز رسماً و علناً فرماندهی سپاه پاسداران است که سیاست داخلی و جنگی را در اختیار کامل خود دارد. فراموش نکنیم که سپاه پاسداران صرفاً یک نیروی نظامی جنگ‌طلب و آدم‌کش نیست بلکه حدود ۷۰ درصد اقتصادی ایران و به همان ترتیب، روابط خارجی ایران و همه نیروهای نیابتی را به فرماندهی «سپاه قدس»، در اختیار دارد. از سوی دیگر، قوه قضاییه نیز نقش زهرچشم گرفتن از جامعه با تهدید و زندان، شکنجه و اعدام و تشدید سانسور و به‌طور ماشین جنگی داخلی جمهوری اسلامی را به‌عهده دارد و در این میان، آنچه که در حاکمیت جمهوری اسلامی به کلی فراموش شده است وضعیت زیست و زندگی مردم است و همه چیز در خدمت «بقای» حاکمیت قرار دارد!

با این وضع، آیا دولت آمریکا به فکر حمله همه‌جانبه به ایران و اشغال جزایر جنوب ایران است؟!

در چنین شرایط خطرناک و حساس و ویرانگری، به‌نظر سازمان‌دهی آگاهانه و هدفمند اعتصاب سراسری جنبش کارگری با همکاری و هماهنگی با جنبش زنان، جنبش بازنشستگی، جنبش بیکاران، جنبش جوانان و دانشجویان، جنبش زیست محیطی، جنبش‌های مردم تحت ستم سراسر ایران از کردستان تا سیستان و بلوچستان، از خوزستان تا آذربایجان و مرکز، می‌تواند جلو این جنگ خانمانسوز را بگیرد، دست‌کم جمهوری اسلامی را وادار به عقب‌نشینی نماید و زمینه را برای برداشتن گام‌های بعدی موثرتر فراهم سازد. بی‌تردید افکار عمومی مترقی جهان نیز از چنین اعتصابی حمایت خواهند کرد!

چهارشنبه بیست و چهارم تیر ۱۴۰۵ - پانزدهم یولی ۲۰۲۶